

Underudvalg paa 12 Medlemmer, omfattende Repræsentanter for Stormagterne og den saakaldte lille Entente samt den svenske Delegerede *Branting*, den norske Delegerede *Lange* m. fl. De nordiske Synspunkter var saaledes repræsenteret. Spørgsmaalet om disse Bestemmelers Ikrafttræden gav Anledning til megen Diskussion. Det hævdedes bl. a. fra fransk Side, at Protokollen burde træde i Kraft straks uafhængigt af selve Nedrustningen; man vilde derved være naaet et stort Skridt fremad, og der vilde skabes en tryk Stemning til den nævnte Konferencens Behandling af Nedrustningsspørgsmaalet samt bedre Udsigter for denne til at opnaa et Resultat. Heroverfor indtog den britiske Delegation det Standpunkt, at hele Protokollen først skulde træde i Kraft, naar Nedrustningsplanen var udarbejdet og effektivt gennemført. Som det vil ses af Protokollens Art. 21, blev det det britiske Synspunkt, der sejrede.

Under Drøftelsen af Teksten til den nuværende Art. 11 i Protokollen, der indeholder Regler for de undertegnende Staters Forpligtelse til at deltage i de økonomiske og militære Tvangsmidler, arbejdede de nordiske Riger og Holland sammen paa Hævdelsen af det Standpunkt, at der kun skulde være en Forpligtelse til at deltage i de økonomiske Tvangsmidler, medens der — saaledes som ogsaa Pagtens Art. 16 er bleven forstaaet — ikke burde bestaa nogen Pligt til at deltage i de militære Tvangsmidler. Dr. *Munch* fremsatte i denne Anledning Forslag til en hertil sigtende Ændring af Art. 11, idet han fremhævede, at denne Fortolkning af de tilsvarende Bestemmelser i Pagtens Art. 16 i sin Tid var blevet godkendt af Lord *Robert Cecil* som Repræsentant for Storbritannien ved Drøftelserne i 1919 i Paris af Pagtens Bestemmelser. Om den danske Delegations Forstaaelse af Protokollens Bestemmelser herom udtalte Dr. *Munch* med Henviisning og Tilslutning til Udtalelser af den britiske Delegerede *Henderson* følgende: »Antagelsen af denne Artikel ændrer ikke Bestemmelserne i Pagtens Artikel 16. Adskillelsen

mellem de militære og de økonomiske Tvangsmidler opretholdes. Raadet vil beholde sin Ret til at rette Henstillinger til de forskellige Stater om militære Tvangsmidler; men de paagældende Stater skal indkaldes til Raadets Møde, Reglen om Enstemmighed vil forblive i Kraft, og Staterne vil i Fremtiden som hidtil bevare Retten til selv at bestemme, om de kan deltage i militære Tvangsmidler, naturligvis forudsat, at de ikke har paataget sig særlige Forpligtelser i Henhold til Protokollens Artikel 13.

Det nye i Protokollen er, at det i Fremtiden ikke vil kunne diskuteres, om man staar overfor en Situation, der medfører Forpligtelse til at lade de i Artikel 16 angivne Tvangsmidler træde i Kraft.

Den danske Delegation er af den Mening, at Antagelsen af denne Protokol i ingen Henseende ændrer den autentiske Forstaaelse af Artikel 16, der er fastsat af anden Forsamling, og den haaber, at efter Antagelsen af denne Protokol de Ændringer af Artikel 16, der antoges af anden Forsamling, snart maa blive ratificerede af et tilstrækkeligt Antal Medlemmer.

Branting fremhævede, at han i Underudvalget havde erklæret, »at den svenske Regering ikke i Forvejen kunde forpligte sig til at deltage i militære Tvangsmidler. Altid var det blevet svaret ham, at denne Opfattelse var fuldt ud forenelig med Protokollens Plan, der ikke tilsigter at skabe nye Forpligtelser af militær Karakter. Efter at have hørt de forskellige Meninger, der var fremsat i Udvalget med Hensyn til Fortolkningen af Artikel 12, troede han at maatte forny denne sin Erklæring, der var overensstemmende med den nederlandske Delegerede *Loudons* og *Hendersons* Mening. Han fortolkede Artikel 12 saaledes, at Sveriges Antagelse af Protokollen ikke for dette Land medfører Forpligtelse til at tage Del i militære Tvangsmidler; derimod var Sverige altid villig til loyalt at samarbejde med andre Nationer for at opnaa Respekt for Pagten ved Hjælp af økonomisk og finansiel Pression«. I samme Retning udtalte *Lange* sig paa den norske Delegations Vegne.